UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 5322388
Fax: 0264 432303

FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai
1.2 Facultatea	De Litere
1.3 Departamentul	Limba română şi lingvistică generală
1.4 Domeniul de studii	Limbă şi literatură
1.5 Ciclul de studii[1)]	Nivel master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Limba română în context romanic

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea / codul disciplinei	LMR1129 Lexicografia românească în context european							
2.2 Titularul activităţilor de curs	Lector univ. dr. Maria ALDEA							
2.3 Titularul activităţilor de seminar/ curs practic								
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conţinut[2)]	spec
							Obligativitate[3)]	da

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	**2**	din care: 3.2 curs	**1**	3.3 seminar/ laborator/ proiect	**1**
3.4 Total ore din planul de învăţământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/ laborator/ proiect	14
Distribuţia fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					40
Pregătire seminarii/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii şi eseuri					30
Tutoriat					28
Examinări					2
Alte activităţi: consultaţii					14

3.7 Total ore studiu individual	154
3.8 Total ore pe semestru	182
3.9 Numărul de credite[4)]	7

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Lexicologie; Semantică; Limbă română (diacronie și sincronie)
4.2 de competenţe	• Cunoștințe generale de limba română (diacronie și sincronie)

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 de desfăşurare a cursului	• Sală dotată cu tablă și video-proiector
5.2 de desfăşurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	• Sală dotată cu tablă și video-proiector

6. Competenţe specifice acumulate

Competențe profesionale	• Cunoaşterea de către masteranzi a stadiilor de evoluţie atât a lexicografiei românești, cât și a lexicografiei din spațiul romanic; • deprinderea masterandului cu tehnica elaborării unui articol de dicționar / a unui dicționar; • explicarea diferenţelor dintre normă şi uz în cercetarea lexicografică; • elaborarea unor proiecte lexicografice.
Competențe transversale	• O bună cunoaştere a evoluţiei lexicografiei românești și europene; • capacitatea de a elabora lucrări lexicografice adaptate nevoilor didactice / pieței; • utilizarea componentelor domeniului limbă şi literatură în deplină concordanţă cu etica profesională; • relaţionarea în echipă; comunicarea interpersonală şi asumarea de roluri specifice.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoaşterea de către masteranzi atât a stadiilor de evoluţie a lexicografiei românești și romanice, cât și a instrumentarului necesar pentru elaborarea unui dicționar.
7.2 Obiectivele specifice	• Însuşirea de către studenţi a unor informaţii relevante privind lexicografia românească și romanică; • dezvoltarea capacității de a înțelege parcursul constituirii unui articol de dicționar / dicționar; • utilizarea informaţiei teoretice în aplicaţii practice.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii
(Curs 1, data ...) **Curs introductiv** Elemente de lexicologie și semantică a limbii române	Activ-participative; curs interactiv, cu fundament de prelegere	
(Curs 2, data ...) **T_1. Ce este lexicografia?** **1.** Lexicografia: obiect de studiu, disciplină, metodă **1.1.** Dicționar, glosar: accepții **2.** Lucrări românești și străine referitoare la tehnica lexicografică **T_2. Clasificarea producțiilor lexicografice** **1.** Tipuri de dicționare **1.1.** arealul românesc		
(Curs 3, data ...) **1.** Tipuri de dicționare **1.2.** arealul internațional **1.3.** caracteristici sintetizatoare		
(Curs 4, data ...) **T_3. Articolul de dicționar** Elemente prezente în structura articolului de dicționar: (1) nomenclatură/cuvânt-titlu (2) transcriere fonetică (3) informații de natură gramaticală (4) informații de natură etimologică (5) definiția (6) exemplele (7) locuțiunile (8) trimiterile (9) mărcile de întrebuințare (10) mărcile de schimbare de sens		
(Curs 5, data ...) **T_4. Lexicografia în arealul romanic: direcții și tendințe** **1.** Introducere **2.** Scurt istoric (sec. XVI-XX) **3.** Tipuri de dicționare **3.1.** Dicționare monolingve generale romanice		
(Curs 6, data ...) **3.2.** Dicționare bilingve romanice **3.3.** Dicționare monolingve specializate romanice		
(Curs 7, data ...) **4.** Direcții în lexicografia romanică modernă		
(Curs 8, data ...) **T_5. Lexicografia românească** **1.** Scurt istoric **2.** Lexicografia românească veche (sec. XVI-XVIII) **2.1.** Lexicografie bi-/multilingvă **2.2.** Lexicografie monolingvă		
(Curs 9, data ...) **3.** Lexicografia românească modernă (sec. XIX-XX) **3.1.** Dicționare bilingve **3.2.** Dicționare poliglote **3.3.** Dicționare generale		
(Curs 10, data ...) **4.** *Lexiconul de la Buda (1825)* – operă lexicografică de excepție a Școlii Ardelene **5.** A.T. Laurian & I.C. Massim, *Dicționarul limbei române* (1877)		
(Curs 11, data ...) **6.** Sextil Pușcariu, *Dicționarul Academiei (DA)* (1906-1944) **7.** *DLR*^{a} (2010)		
(Curs 12, data ...) **T_6. Definiția** **1.** Ce este definiția **2.** Definiția prin incluziune **3.** Analiza semică		
(Curs 13, data ...) **4.** Prototipul **5.** Taxonomia definițiilor lexicografice		

(Curs 14, data ...) **T7. Cercetarea lexicografică azi** **1.** De la hârtie la mediul electronic. **2.** Resurse electronice **3.** Corpusul lexicografic		
8.2 Seminar	Metode de predare-învățare	Observații
1. Seminar introductiv (prezentare obiective, tematică, bibliografie, evaluare)	Activ-participative; discuția, explicația, demonstrația, dialogul, exercițiul, analiza	
2. Clarificare terminologică: *cuvânt, lexem, lexicologie, lexicografie, lexic, lexicon, dicționar, vocabular, termen, terminologie*.		
3. Analiza tipologică a operelor lexicografice. Opere lexicografice de excepție conservate în fondurile bibliotecilor din Cluj-Napoca (BCU „Lucian Blaga", Biblioteca Academiei, Biblioteca Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu").		
4. Exerciții aplicate		
5. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
6. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
7. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
8. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
9. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
10. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
11. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
12. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
13. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
14. Seminar recapitulativ în vederea pregătirii examenului.		

Bibliografie

►Aldea, Maria, *Sextil Pușcariu și lexicografia*, în *Caietele Sextil Pușcariu. IV. Actele Conferinței Internaționale „Zilele Sextil Pușcariu, Ediția a IV-a, Cluj-Napoca, 12-13 septembrie 2019*, Cluj-Napoca, Scriptor / Argonaut, 2019, p. 52–57, http://inst-puscariu.ro/SextilPuscariu/SPIV/pagini/CSP%20IV%20[Pages%2052%20-%2057].pdf

► ATKINS, B.T. Sue & Michael Rundell, *The Oxford Guide to Practical Lexicography*, Oxford, Oxford University Press, 2008.

► BIDU-VRĂNCEANU, Angela, *Lectura dicționarelor*, București, Editura Atelierele Tipografice „Metropol", 1993.

► BIDU-VRĂNCEANU, Angela și Narcisa Forăscu, *Cuvinte și sensuri. Polisemia, sinonimia, antonimia prin exerciții*, București, E.Ș.E., 1988.

► BIDU-VRĂNCEANU, Angela *et alii*, *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, București, E.Ș., 1997.

►BUSUIOC, Monica Mihaela, Nicoleta Mihai și Alexandru Anghelina, *Lexicografie și lexicologie*, în Marius Sala și Nicolae Saramandu (coord.), *Lingvistica românească*, București, EAR, 2018, p. 247–290.

► CANARACHE, Ana, *Lexicografia de-a lungul veacurilor*, București, E.Ș., 1970.

► CHARLET, Jean-Louis, *Les instruments de lexicographie latine de l'époque humaniste*, Firenze, Leo S. Olschki Editore, 2004, p. 167–195.

► DUBOIS, J. și Cl. Dubois, *Introduction à la lexicographie. Le dictionnaire*, Paris, Librairie Larousse, 1971.

► HAJA, Gabriela și Elena Isabelle Tamba, *Cercetarea lexicografică academică actuală: tradiție și modernitate*, în ALIL, t. LV, 2015, București, p. 7–17, http://www.alil.ro/wp-content/uploads/2017/01/GabrielaHaja_CercetareaLexicorafica_7.pdf.

► PUȘCARIU, Sextil, *Limba română, Volumul I. Privire generală*, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II", 1940, p. 364–415 [ed. 1976, p. 370–415].

► QUEMADA, B., *Notes sur la lexicographie et dictionnairique*, în „Cahiers de Lexicologie", 1987, 51, nr. 2, p. 229–242.

► REY, A., *Encyclopédies et dictionnaires*, Paris, PUF, 1982.

► SECHE, Mircea, *Schiță de istorie a lexicografiei române*, vol. I–II, București, E.Ș.E., 1966, 1969.

►*Sens și definiție* (număr tematic), în SCL, 1986, nr. 2, http://dspace.bcu-iasi.ro/static/web/viewer.html?file=http://dspace.bcu-iasi.ro/bitstream/handle/123456789/790/BCUIASI_PER_X-3153_1986%2c%20An.37_Nr.1-6.pdf?sequence=87&isAllowed=y.

►*Storia della lingua italiana*, a cura di Luca Serianni e Pietro Trifone, Volume primo. I uoghi della codificazione, Torino, Giulio Einaudi editore s.p.a., 1993, p. 29–91.

► ȚÂRA, Vasile D., *Lexicologie și lexicografie didactică*, Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1985.

► VRACIU, A, *Lingvistică generală și comparată*, București, E.D.P., 1980, p. 116–135.

►ZAFIU, Rodica, *Natura relațională a sensului și tehnica lexicografică*, în „Limba română", XXXVII, 1988, nr. 1, p. 3–9, http://dspace.bcu-iasi.ro/static/web/viewer.html?file=http://dspace.bcu-

iasi.ro/bitstream/handle/123456789/770/BCUIASI_PER_X-3334_1988_An.37.pdf?sequence=208&isAllowed=y
► ZGUSTA, Ladislav, *Manual of Lexicography,* The Hague-Paris, Mouton, 1971.

Resurse electronice:
1) LB[e] = *Lexiconul de la Buda (1825)= Lexicon românesc-latinesc-unguresc-nemțesc*, Buda, Tipografia Universității Crăiești, 1825, ediție electronică realizată de Maria Aldea, Daniel-Corneliu Leucuța, Lilla Marta Vremir, Vasilica Eugenia Cristea, Adrian Aurel Podaru, coordonator Maria Aldea, Cluj-Napoca, 2013: https://doi.org/10.26424/lexiconuldelabuda
2) www.gallica.bnf.fr
3) www.atilf.fr
4) www.cervantesvirtual.com
5) www.dienneti.it/dizionari/#monolingua
6) www.lexilogos.com
7) https://dictionnaires.u-cergy.fr/accueil.html
8) http://corola.racai.ro/

Bibliografie seminar
S_2.
► BIDU-VRĂNCEANU, Angela *et alii*, *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, București, Editura Științifică, 1997, *s.v. lexem, lexic, lexicologie, lexicografie, lexicon, dicționar, vocabular, cuvânt, termen, terminologie*.
►*Vocabularul european al filosofiilor. Dicționarul intraductibilelor*, volum coordonat de Barbara Cassin, Traducere și adăugiri la ediția în limba română coordonate de Anca Vasiliu și Alexander Baumgarten, Iași, Polirom, 2020, *s.v. logos, română, termen*.

S_{3-13} sunt seminare practice bazate exclusiv pe analiza unor articole de dicționar / dicționare.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţilor epistemice, asociaţilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conţinutul disciplinei este în concordanţă cu ceea ce se predă în alte centre universitare din ţară.
Pe parcursul anilor de studiu, studenţii participă la diverse sesiuni ştiinţifice, simpozioane, concursuri de limbă şi literare organizate de foruri româneşti şi străine, valorificând informaţiile dobândite.
La absolvirea programului de master, aceștia vor avea cunoştinţe temeinice de lexicografie și tehnică lexicografică.

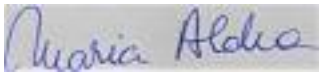
10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Capacitatea de a înțelege structura unui dicționar / articol de dicționar. Capacitatea de a sesiza direcțiile de evoluție a lexicografiei românești și romanice.	Examen scris online	60 %
10.5 Seminar/ laborator/ proiect	Capacitatea de a înţelege şi de a analiza lucrări lexicografice din perspectivă diacronică și sincronică.	Procentele aferente seminarului corespund unei note obținute prin validarea următoarelor segmente: a) activitate; c) prezență 50%.	40 %
10.6 Standard minim de performanţă • însuşirea corectă a noţiunilor teoretice şi aplicarea acestora în *lectura dicționarelor*; • asimilarea conceptelor de operare în domeniul lexicografiei.			

Data completării

29.03.2022

Semnătura titularului de curs și seminar,

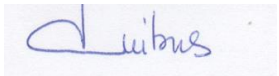

Lector univ. dr. Maria ALDEA

Data avizării în departament
30.03.2022

Semnătura directorului de departament,

Conf. univ. dr. Daiana CUIBUS

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății

